

A kiadványhoz kapcsolódó viták, statisztikák és szerzői profilok a következő címen olvashatók: <https://www.researchgate.net/publication/299359819>.

Daniel A. Bell The China Model című könyvének megvitatása: Kína: Politikai meritokrácia és a demokrácia határai

Cikk a Perspectives on Politics - Március 2016-ban

DOI: 10.1017/S1537592715003291

SZITÁCIÓK

6

READS

3,495

1 szerző

Baogang He

Deakin University, Burwwood, Melbourne, Ausztrália

206 PUBLIKÁCIÓ 2,260 IDÉZET

NÉZZE MEG AZ
ADATLAPOT

E kiadvány néhány szerzője szintén dolgozik ezeken a kapcsolódó projekteken:

Political Science in China [Projekt megtekintése](#)

Helyi deliberatív demokrácia Kínában [Projekt megtekintése](#)

Mi is pontosan a "kínai eszménykép"?

Daniel A. Bell *The China Model* című könyvének megvitatása: *Kína: Politikai meritokrácia és a demokrácia határai*

A kínai modell: Kína: Politikai meritokrácia és a demokrácia korlátai. Daniel A. Bell. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2015. 336p. \$29.95.

Kína, más néven "Kínai Népköztársaság", vitathatatlanul a világ legnépesebb országa, és egyben a világ gazdasági és ~~politikai sípján a legkifejtődött szubjektum~~ *A Kína-modell: Political Meritocracy and the Limits of Democracy* (Princeton University Press, 2015) című könyvében Daniel A. Bell mellett érvel, hogy Kína egy olyan sajátos "kormányzási modellt" is képvisel, amely sem nem liberális demokrácia, sem nem tekintélyelvű - egy "politikai meritokráciát". "Bell számos korábbi könyvében kifejtett témákat kibővítve felvázolja e "modell" ~~logikáját, nagyjából~~ ~~kedvezően hasonlítja össze a liberális~~ demokráciával, különösen mint a kínai történelemhez, kultúrához és politikai tapasztalatokhoz jól illeszkedő rendszert; és briefly megvizsgálja általánosabb jelentőségét is a 21. század politikája szempontjából. Az általa felvetett kérdések relevánsak az összehasonlító politika, a demokráciaelmélet, a világpolitika és az amerikai külpolitika tanulmányozói számára. Ezért felkértük a politológusok egy sorát, hogy kommentálják.

Baogang He

doi:10.1017/S1537592715003291

A kínai modell a demokrácia és a meritokrácia összeegyeztetésének nagy feladatával foglalkozik, ami mind Kína, mind a világ többi része számára jelentős. A könyv a választási de- mokrácia négy zsarnokságának vizsgálatával kezdődik (1. fejezet), ezt követi a politikai meritokrácia alternatív modelljének tárgyalása (2. fejezet), majd a politikai meritokráciával kapcsolatos problémák (3. fejezet). Miután érvelünk amellett, hogy mind a választási demokrácia, mind a politikai meritokrácia önmagában mélyen problematikus, a 4. fejezet a demokratikus meritokrácia hibrid modelljét ajánlja. (Úgy érzem, hogy Bellnek egy új, 5. fejezetet kellene írnia a demokratikus meritokrácia belső feszültségeinek további vizsgálatára.) A könyv nagy erőssége a jelenlegi politikai gondolkodással szemben az, hogy a demokratikus meritokrácia ideális modelljét a valóságtól független politikai képzelet segítségével fogalmazza meg. Tele van politikai bölcsességgel, meglátásokkal és értékes ítéletekkel.

A könyv szimpatikus megértést nyújt a Kína politikai fejlődése a

politikai meritokrácia. A könyv ahelyett, hogy a *tekintélyelvűség* nyelvét használná Kína bírálata, a szingapúri, kínai és a világ többi részén szerzett politikai tapasztalatokat és kísérleteket használja fel a választási demokrácia bírálata. Így az 1. fejezet rendkívül irritáló lesz néhány liberális demokrácia-hívő számára. Könyvének mélyebb olvasása során azonban kiderül, hogy a könyv nem konzervatív, és nem is a KKP bocsánatkérése, ahogy azt egyes kommentátorok gyakran feltételezik. A könyv annyiban radikális, hogy feleleveníti a politikai meritokrácia konfuciánus hagyományát, és kidolgozza a demokratikus meritokrácia ideális modelljét, amelyhez képest a jelenlegi politikai rendszer és gyakorlat mérhető és kritikálható.

Követve a konfuciánus hagyományt, hogy a *barátok remonstratíváját*, empirikus alapú fogalmi kritikát kínálok Bell munkájával kapcsolatban. Úgy vélem, hogy a demokratikus meritokrácia ideális modelljének empirikus alapokon kellene nyugodnia. Bell elismeri, hogy módszere "kiterjedt társadalomtudományi, filozófiai és történelmi olvasmányokon" (11. o.) alapul - vagyis másodlagos forrásokra támaszkodik. Könyve klasszikus mű lenne, ha szilárd empirikus bizonyítékokkal és alátámasztással rendelkezne. Bell számos mechanizmust vizsgál, mint például a vizsgák, a társkeresési rendszer és a szociális készség, de figyelmen kívül hagy számos kínai mechanizmust és helyi innovációt, mint például a háromjegyes rendszer, a nyilvános ajánlás és a kínai választások. Ezek a kísérletek azt mutatják, hogy Kína erőfeszítéseket tesz a demokrácia és a

Szimpóziumok áttekintése | A demokrácia határai

meritokrácia. Ezek termékeny talajul szolgálnak a **szerző** elméleti projektjének alátámasztásához, amely a demokrácia és a meritokrácia összeegyeztetésére irányul. A demokratikus meritokrácia-kísérletekkel kapcsolatos új problémákra is rámutatnak. Az alábbiakban **figyelembe veszem a kínai** politikai kísérlet rövid leírását, amelyet koncepcionális kritikám követ.

A kínai helyi önkormányzatok a politikai meritokráciát keresik, és a választási rendszert a választások felhígított stílusának vagy az ügynevezett demokratikus értékelésnek a bevezetésével módosítják. Vegyük például a háromszavazatos rendszert: Ezt a rendszert a kínai helyi officialisták találták ki Zhengzhou városában, és egy nyilvános jelölési szavazást, egy minőségértékelő szavazást és egy **végső** versenyválasztást foglal magában (Zhang Wang, *Three Tickets System Elects Officials*, 2007). ez a három szavazatos rendszer Zhengzhou város összes, osztályvezetői szint feletti káderére vonatkozik. A kiválasztási folyamat **első** lépése egy demokratikus ajánlási gyűlés, ahol a nyilvánosság névtelen szavazással jelöl 10 jelöltet 64 **jelölt** közül. A **náciképes** **minőségértékelő** **szavazás**, **andynksóán** jelöltek egy tudáspróba és egy kérdezz-felelek keretében kapnak osztályzatokat, hogy **teszteljék a** jelöltek általános minőségét. E teszt után **egyértelmű** pontszámot kapunk, amely meghatározza, hogy mely jelöltek kerülnek **aszkített listára** a **fizető** szavazásra. A **finális** lépés során a párt állandó bizottsága (amely egyfajta "választási kollégiumként" értelmezhető) a **finális** szűkített listán szereplő jelöltek közül két jelöltet választ, akik aztán a teljes pártbizottság szavazása előtt állnak, hogy eldöntsék a győztest. Ez a két szavazási forduló titkos szavazás.

Hasonló kísérlet a "nyilvános jelölési közvetlen választási rendszer" (*gongtuaizhixuan*) (Tsai, Wen-Hsuan és Peng-Hsiang Kao (2012), "Public Nomination and Direct Election in China: An Adaptive Mechanism for Party Recruitment and Regime Perpetuation" *Asian Survey*, Vol. 52, No. 3, pp. 484-503). A vizsgán kívül két kulcsfontosságú eleme van ennek a rendszernek. Először is, a nyilvános jelölés lehetőséget biztosít az embereknek, hogy jelölteket állítsanak. A módszerek változóak, és a szavazat leadásától a demokratikus értékelőlap kitöltéséig terjednek, amely egy pontozási skálát tartalmaz. Ennek a nyilvános ajánlásnak az a funkciója, hogy kiszűrje a **népszavazás** **vezető**, **ha nem kapnak** **degráb** "szavazatot", de nem az, hogy eldöntse, ki kapja meg a pozíciót. Másodszor, a közvetlen választások lehetővé teszik, hogy a párttagok megválasszák a helyi önkormányzatok párttitkárait. Egyes kísérletekben két fordulóban tartanak közvetlen választásokat, a **rendes párttagok** szavazatukkal szűkítik a **jelöltek** listáját, majd a helyi pártszervezetek állandó bizottsága, a helyi elit kis csoportja leadja a **fizető** szavazatot.

A nyilvános ajánlás és a közvetlen választási rendszer tesztelése a Szecsuán tartománybeli Pingcsangban, majd Csiangszu tartomány több helyén is megtörtént. A

rendszer a településekről a városokra és az országos kormányzati tisztségekre is kiterjedt. Az olyan közzolgálati tisztségviselők, mint például az alelnökök.

a pekingi városi kormányzat szervezeti egységeinek át kell esniük ezen a folyamaton. Egy ilyen kísérletet Kína-szerte minden ágazatban megismételték, beleértve a városok, megyék, községek, egyetemek, iskolák vezetőit, sőt még az állami vállalatok vezetőit is 2015-ben. Sajnos Bell nem frissítette művét, hogy az tartalmazza ezt az új fejleményt (lásd 192. o.).

A fent tárgyalt politikai hibriditás a *tekintélyelvű meritokrácia* egy formájának tekinthető, amely bizonyos demokratikus ~~jellemekkel~~ ~~azonban~~ a "tekintélyelvű meritokrácia" pontosabb kifejezés a **kínai** kísérletek leírására, mint **Bell** demokratikus meritokrácia kifejezése. Miközben a KKP mindent megtesz annak érdekében, hogy modern szervezetté váljon, és **humán erőforrás-osztályt** alakítson ki, működése még mindig tekintélyelvű, mivel a politikai lojalitást végső soron többre értékelik, mint az érdemeket. Gyakran a "nyilvános jelölés" eredményei nem nyilvánosak, ami azt a benyomást kelti, hogy a párt még mindig irányítja és manipulálja az egész folyamatot. 2003-ban a Ya'An párt szervezete arról tájékoztatta a szerzőt, hogy a pártnak végül is van egy egyedülálló fegyvere, nevezetesen a "pártfegyelem" a párton belüli választási tevékenységek koordinálására. Az állampolgári vizsga eredménye sem **figyelmetlen**, azaz aki a vizsga után első helyen áll, az nem biztos, hogy megkapja a kívánt pozíciót. A dolog összetett, hiszen három egymással versengő kritérium van: a vizsgák által meghatározott tehetség, a közvélemény és a pártbizottsági tagok szavazata. A végrehajtás állapotában túl **flexibilis** ahhoz, hogy összemosható legyen. A rendszer nagyon költséges az idő, az előkészítés és a folyamat szempontjából, és gyakran manipulálható. Ráadásul felhígítja a közvetlen választások influenciáját, mivel "demokráciát" mutat, de nem eléggé hitelesen.

A kínai ~~szöveg~~ fenti rövid tárgyalása alapján most **Bell** három politikai meritokrácia-modelljét fogom kommentálni. **Bell** első modellje a választási rendszerre és különösen az egy személy egy szavazat kérdésére összpontosít. Elismeri, hogy a Mill által javasolt, a legmagasabban képzett ~~vezetők~~ ~~extra~~ szavazási ~~mechanizmus~~ "nem egy indító ok" (152. o.). Ha ez így van, nem lenne-e jobb, ha a valós életben, Kínában vizsgálnánk meg a valós problémákat? Vajon nem **erőforrás-pazarlás-e** erre a szempontra összpontosítani, amikor a demokrácia és a meritokrácia összeegyeztetését keressük? A kínaiak különböző mechanizmusokat fedeztek fel a legbölcsebb vagy legerényesebb vezetők kiválasztására és megválasztására a választási szabályokon (a potenciálisan rossz vagy akár bűnöző vezetők kiszűrése), a választási kampányokon és a különböző szavazati súlyozási rendszereken keresztül. A kínai gyakorlat alapvetően tiszteletben tartja az egy személy egy szavazat elvét, de a Bell által felvetett néhány kérdést olyan intézményi kialakítással kezeli, amelyben a szavazás csak egy komponens az egyik szakaszban, és körülbelül 20-30 százalékos súlya van

a teljes döntéshozatali folyamatban. Hszi Csin-ping, Kína jelenlegi elnöke 2003-ban írt egy cikket ("Ne legyünk Officiálisok, akik minden szavazatot megnyernek", *Zhejiang Daily*

2003. július 21-én), amely azt szorgalmazta, hogy a helyi vezetők ne koncentráljanak túlságosan az összes szavazat megszerzésére, amikor Zhejiang tartomány párttitkára volt.

Bell második modellje nagyon erős, és egy innovatív és alternatív intézményi konstrukciót javasol, különösen Jiang Qing háromkamarás törvényhozásra vonatkozó javaslatát vizsgálva (162-167. o.). Ez a modell fontos hozzájárulást tesz a konfucianus politikai filozófiához és annak intézményi kialakításához. Empirikus szinten azonban gyenge, és figyelmen kívül hagyja a Kínában kialakuló "trikamarális törvényhozás" típusának gyakorlatát. A fontosabb szakpolitikákat **először** az országos pártkongresszus vitatja meg és fogadja el, majd az Országos Népi Kongresszus és a Kínai **Népi** Konzultatív Konferencia éves ülésein további tanácskozáson vesznek részt. Bár az ilyen típusú döntéshozatali folyamatnak **komolyfűtű** vannak, mégis *háromkamarás, kínai sajátosságokkal*. Ezenkívül a politikai meritokrácia mellett a deliberatív demokrácia a választási demokrácia másik alternatívája. A Kínában széles körben elterjedt deliberatív demokrácia-kísérletek (Baogang He és Mark Warren (2011), "Authoritarian Deliberation: The Deliberative Turn in Chinese Political Development" *Perspectives on Politics* 9(2): 269-89) komolyan kell venni, **mind eddigi**, hogy a kizárólag a techno-bürokrátákra és a szakértelemre támaszkodó döntéshozatal a probléma forrása, amely számos társadalmi tiltakozásra hívja fel a figyelmet; hogy magát az érdemet nem úgy kell értelmezni, hogy az erényes vagy kizárólag a **hozzátó** embereké; és hogy az állampolgár értékének és magának a "hétköznapiságnak" az értékének kell a döntéshozatali folyamat alapját képeznie. E tapasztalatok és a velük kapcsolatos problémák részletes tanulmányozása kétségbe vonja a politikai meritokrácia elitorientált modelljét, és egy állampolgár-alapú politikai meritokrácia rendszerét követeli.

Bell harmadik modellje, a "demokrácia a helyi szinten" és a "meritokrácia a csúcson" (168. o.) mélyen problematikus. Az elképzelés Li **Yuanchao** válaszaiból származik, amelyeket Bell kérdésére adott (170. o.). Li laza megjegyzése azonban sem empirikus, sem normatív szinten nem állja ki a vizsgálatot, ezért nem szabad modellként konceptualizálni. A "nyilvános ajánlás és közvetlen választás" kínai kísérlete a kormányzat minden szintjére vonatkozik. Ezeket a gyakorlatokat, mint például a KKP Központi Bizottsága Szervezési Osztálya főtitkárának kiválasztási eljárását, Bell "szakértői értékelésként" fogalmazza meg (107. o., 170-71. o.). Ez a kísérlet szűk fogalmi- alizációja. A legjobb, ha úgy fogalmazzuk meg, mint **elindítványosítókra, rém** demokratikus jelleggel. Fontos, hogy ezek a *fentről lefelé tartó* kísérletek azt mutatják, hogy Kína a demokrácia és a meritokrácia összeegyeztetéséért küzd a kormányzat minden szintjén. Kínának a demokratikus meritokrácia hibrid modelljére van szüksége *mind a felső, mind az alsó szinteken*. Még Bell népszavazási javaslata is azt sugallja,

hogy a politikai meritokrácia elfogadását a választási demokráciával szemben magával a választási demokráciával szemben országos szintű szavazásokkal kell alátámasztani (175. o.).

Összefoglalva, még túl korai lenne egy "Kína-modellt" javasolni. "Egy ilyen modell még nem érett meg eléggé, bár megvan benne a potenciál, hogy javítsa a kínai politikai rendszert és általában a demokratikus rendszert. Kritikám ellenére úgy gondolom, hogy ez a könyv kötelező olvasmány minden politológus számára, különösen azok számára, akik a demokráciát és a demokratizálódást tanulmányozzák. Felnyithatja a szemüket, és segíthet nekik kilépni a komfortzónájukból, hogy megvizsgálják a való világ nehéz és sürgető kérdéseit, amelyekben a demokráciát és a meritokráciát kombinálni kell a demokratikus kormányzás javítása és számos gyakorlati kérdés megoldása érdekében. Végezetül Bellnek nagy dicséretet és csodálatot érdemel munkája, amely megkérdőjelezi a nyugati politikai filozófia dominanciáját, és egyenrangú partnerként komolyan veszi a kelet-ázsiai filozófiát. A mintegy 119 kínai tudós elismerése (x-xii. oldal) nagyon **kyűpő an** a kínai kultúra és nép mély megbecsüléséről és mély elkötelezettségéről árulkodik.

Victoria Tin-bor Hui

doi:10.1017/S1537592715003308

A Kínai modell című könyvében Daniel Bell a kínai meritokrácia bajnoka, és az "egy személy, egy szavazat" elnevezésű "nyugati demokráciát" bírálja. "Elismeri, hogy a meritokráciának megvannak a maga hibái, de úgy véli, hogy tökéletesíthető, míg a demokrácia "nem javítható" (3. fejezet; Záró gondolatok). **Bell** részletes vitái azonban ellentmondanak általános érvelésének, azt sugallva, hogy a "meritokrácia felül, a kísérletezés közepén és a demokrácia alul" "vertikális" kombinációja miatt Kína mindkét világ legrosszabbik részének áldozatává válik. Bell Szingapúrból és Hongkongból merít ihletet, de a meritokrácia már ott is hanyatlik. **Bell** elemzése akaratlanul is rámutat arra, hogy a meritokráciát demokráciával kell alátámasztani.

Bell szembeállítja a "kormányzás válságát a nyugati demokráciák" a "lenyűgöző gazdasági sikerekkel" Kínában (1. fejezet). Bár Bell azt állítja, hogy Kína elkerülte az általa az amerikai demokrácia "zsarnokságainak" nevezett folyamatokat, a részletek más sugallnak (2. fejezet). (Bell időnként visszalép attól az erős állítástól, hogy a politikai meritokrácia "következtesen jobb következményekhez vezet, mint a választási demokrácia", **arra a** gyenge állításra, hogy "Kína egypárti politikai rendszere nem áll összeomlás előtt", és így csupán "ezen az alapon érvel[het] a javulás mellett" (8-9. o.). A tekintélyelvűség ellenálló képességéről szóló érvek azonban már két évtizede léteznek).

Az **első "zsarnokság"** - a többség **zsarnoksága** - családiról...

Érdekes módon, bár Bell a falusi választásokat "demokrácia alulról" (169. o.), mint "demokrácia alulról" (169. o.) üdvözli, azon kesereg, hogy a kínai parasztok és a falusi választópolgárok egyaránt olyan alacsony színvonalúak, mint az amerikai választók (15., 189. o.). Másodsor, a "kisebbség zsarnoksága" **a** pénzpolitikát és a jövedelmi egyenlőtlenségeket foglalja magában. Sajnos Kína sem áll jobban (43. o.). A falusi választásokon a jelölteknek szükségük van a párt áldására, és megvesztegetéshez vagy fenyegetéshez folyamodhatnak, hogy szavazatokat szerezzenek (189. o.). Harmadsor, a "szavazóközösség zsarnoksága" a külföldiek és a meg nem születettek képviselőinek hiányára mutat rá. Figyelemre méltó, hogy Bell megjegyzi, hogy Kína nemcsak idegenellenes "harcias nacionalizmust" mutat (141. o.), hanem "tönkretesz a környezetet a jövő nemzedékek számára" (19. o.). Negyedszer, a "versengő egyének zsarnoksága" azt sugallja, hogy a választások "inkább súlyosbítják, mintsem enyhítik a társadalmi konfliktust" (55. o.). Bár Bell azt állítja, hogy Kína "ártalmatlan társadalom", megjegyzi, hogy "Kína az erőre támaszkodik, hogy megakadályozza a különböző érdekek nyílt artikulációját" (60. o.). Röviden, a nem demokratikus

Kína nem immunis a demokrácia "zsarnokságaira". "

Victoria Tin-bor Hui (thui@nd.edu) a Notre Dame-i Egyetem politikatudományi docense.

Kínát duplán sújtják a **meritokrácia** gondjai is. Az **első** probléma a korrupció, amely a meritokrácia ellentéte, olyannyira beágyazódott a struktúrába, hogy "halálos fenyegetést jelent a politikai rendszerre" (108. o.). A második probléma, az osszifikáció "**ugyanfenyegető a rendszerre**" (135. o.). Bár a közszolgálati vizsgák "elméletileg mindenki számára nyitva állnak", mégis hátrányos helyzetbe hozzák a szegény családokat, amelyek nem engedhetik meg maguknak a külön korrepetálást és a különórát (85., 131. o.). A meritokrácia a gazdasági egyenlőség magas fokától függ (132. o.), de a növekvő "kisebbségi zsarnokság" gyakorlatilag az "elit arroganciájának" fedőszavává tette a meritokráciát (126. o.).

A harmadik probléma a legitimitás-alapú meritoc- a rasszizmus, a nacionalizmus és a teljesítmény - szintén vegyes. A meritokráciának megvannak a maga korrupciós és **osszifikációs** problémái. A nacionalizmus a "szavazóközösség zsarnokságát" vonja maga után. "Bell a teljesítmény legitimitására teszi a tétet, de elgondolkodik azon, hogy ez fenntartható-e (145. o.). Bár a kínai vezetők nincsenek alávetve a választási ciklusoknak, és képesnek kellene lenniük a hosszú távú tervezésre, a "'siker' teljesítmény mérésére a "rövid távú gazdasági növekedést" használták, tekintet nélkül a társadalmi költségekre" (95. o.). Bár a gazdasági növekedés "**a szegénység visszaszorításának alapvető feltétele**" (93. o.), "egyenlőtlen törekvése" elmélyítette az **egyenlőséget** (94 o.). **Bell úgy véli tovább, hogy** kínai vezetők "képesek előre látni és reagálni a természeti és társadalmi katasztrófákra" (53. o.), de olyan katasztrófákat, mint a wenzhoui vonatszerencsétlenség, eltussoltak (145-6. o.). Bell mindazonáltal dicséri a párt vezetését, amiért elkerülte a 2007-2008-as **pénzügyi** válságot (172. o.). Közgazdászok azonban azzal érvelnek, hogy a beruházások által vezérelt ösztönző csomag csak rövid távon lendítette fel a GDP növekedését, de fenntarthatatlan adósságszintet hozott létre, ami azóta is kísérti a gazdaság hosszú távú egészségét. A 2015 nyarán bekövetkezett **tőzsdei összeomlás pekingi** rossz kezelése szintén kétségbe vonta a globális befektetőket a kínai vezetés hozzáértésében.

Az ilyen elképesztő problémák ellenére, Bell még mindig konfi-

a "kínai modellben", mert a meritokrácia tökéletesíthető, míg a demokrácia nem. Mindazonáltal **Bell** részletes elemzése azt mutatja, hogy a "középen való kísérlet" kritikus kapcsolata elakad. Az önkorrekció megköveteli, hogy a sikeres helyi kísérleteket "megismételjük és kiterjesszük az ország más részeire" (190-3. o.), míg a sikertelen kísérleteket elvetik. **Szükség van a legfőbb** döntéseket inkább "egy erősen politizált folyamat irányítja, amelyet az egymással versengő érdekek, ideológiai súrlódások, személyes rivalizálás, taktikai opportunizmus vagy ad hoc kompromisszumok vezérelnek" (190. o.). Még a sikeres kísérleteket is "a

központi kormányzat vezetésének megváltozásával kudarcnak minősíthetik és megszüntethetik" (192. o.). Azoknak a kísérleteknek, amelyek érdemben demokratizálják a **tiszvisékválasztási és előléptési**, különösen "akut" akadályokkal kell szembenéznük a jelenlegi vezetők részéről, akiknek a status quo fenntartásához "jogos érdekük fűződik" (193. o.). A meritokrácia eszménye és valósága közötti "legnyilvánvalóbb szakadék" "a politikai

a kínai meritokrácia elemzésekor egy kalap alá veszi a "hivatásos köztisztviselőket és a politikai officialisokat", és a politikai vezetés részeként kezeli "a Kommunista Párt ~~szé~~osztályának főtitkárát" (170., 186. o.), de a nyugati demokráciák vizsgálatakor kizárja a meritokratikus "igazságügyi és közigazgatási szerveket" (27. o.). Bell helyesen keresi a "demokratikus meritokráciát", és arra a ~~követéséj~~ **követéséj, hogy a kínai meritokrácia végül** a nép beleegyezésével kell legitimálni - bár továbbra is téved, amikor azt gondolja, hogy egy egyszeri népszavazás elegendő (4. fejezet).

Összefoglalva, **Bell** "Kína-modellje" elméletileg ellentmondásos, és a gyakorlatban megbukott. Teljes demokrácia nélkül a csúcson a meritokrácia korrumpálódik, a demokrácia alul stilizálódik, a középben pedig a kísérletezés megakad.

Leigh Jenco

doi:10.1017/S153759271500331X

Daniel Bell legújabb könyve folytatja azt a kutatási irányvonalat, amelyet több mint 20 évvel ezelőtt kezdett el, amikor nagyobb figyelmet kért a kínai politikai megközelítések normatív következményeinek. Korábbi munkáival ellentétben azonban Bell itt nem a kínai hagyomány egyes olvasatait népszerűsíti a közélet komunitáriusabb megközelítéseinek védelmében. Noha az ilyen olvasatok továbbra is egyértelmű alárendeltek *A kínai modellben*, Bell inkább a kínai pártvezetés kortárs gyakorlatára összpontosít, hogy megvédje a meritokrácia modelljét, mint a demokrácia hiteles (bár kvázi) alternatíváját, különösen a kínai örökségi társadalmak, de valószínűleg a világ többi része számára is. A szerző nagyobb célja, hogy aláassa a demokráciába mint az egyetlen normatívan védhető politikai modellbe vetett megkérdőjelezhetetlen hitet. Megközelítése sok szempontból üdítő, mert az angolszász politikai teoretikusok körében túl ritkán találkozunk vele: elég komolyan vesz egy nem nyugati, nem demokratikus politikai modellt ahhoz, hogy normatív és intézményi következményeit a jó kormányzás szócésztől viták keretein belül felvázolja. Többnyire sikeresen elkerüli a kelet-ázsiai kultúrára vonatkozó reduktív esszencializmusokat, amikor azt vizsgálja, hogy a centralizált meritokrácia "kínai modellje", ha megfelelően integrálódik a helyi demokratikus mechanizmusokkal, hogyan teremthet a választási demokrácia legitím alternatíváját.

Sajnos Bell érvelése nem valószínű, hogy bárkit is meggyőzne, aki már elkötelezte magát a demokrácia mellett, legalább két okból. Először is, a Bell által a "demokráciával" kapcsolatos problémákra felhozott bizonyítékok inkább a mai amerikai kétpárti politikai rendszer sajátos aspektusainak, mint magának a demokratikus kormányzásnak tulajdoníthatók. Könyvében a demokráciát némileg leegyszerűsítve úgy definiálja, mint "egy személy, egy szavazat" (14. o. és köv.), és szinte kizárólag az Egyesült Államokból hoz példákat (20. o.). E fókusz ellenére a demokrácia átfogó kritikája koflája az Egyesült Államok szövetségi, állami és települési választási rendszerei közötti különbségeket, még akkor is, ha meritokratikus javaslata ragaszkodik a szövetségi és a helyi gyakorlat megkülönböztetéséhez a kínai esetben (171. o.). Nem számol be az alternatív intézmények ellenére, hogy a brit Lordok Háza reformjára tett kísérletekre (az egyik példa arra, hogy a népi hatalom a köztársasági demokrácia rendszerekben néppől származik meg és eléri) hivatkozik, mint az "egy személy egy szavazat" szent hatalmának bizonyítékára (161. o.). Végezetül nem tárgyalja hosszasan azokat az okokat, amelyek miatt a jól ismert problémák a

Leigh Jenco (L.K.Jenco@lse.ac.uk) a London School of Economics and Political Science politikai elmélet docense.

Az amerikai típusú választási demokrácia - például a többség zsarnoksága - jobban megoldható a meritokráciával, mint több vagy másfajta demokráciával, beleértve a helyi és országos szintű tanácskozási gyakorlatokat vagy az amerikai kétpártrendszer helyébe lépő arányos képviselőket.

Másodszor, és ami még fontosabb, a demokrácia számos ilyen kritikája - és ezen keresztül a meritokrácia Bell-féle védelme - a tudásnak mint a mindig bővülő és négy negyedrészben új információhalmaznak a problematikus felfogásán alapul. A meritokráciát így ön rendszerként definiálja, amely valahogy hatékonyan képes meghatározni és hatalomra juttatni azt a néhány racionális egyént, aki megfelelően felfogja ezt a tudást. Ha elfogadjuk a tudásnak ezt a felfogást akkor állítása, miszerint "a választóknak mindent meg kell tenniük azért, hogy bölcs vezetőket válasszanak", valóban olyan ellentmondást nem tűrő lenne, mint amilyenek feltételezi (19. o.), akárcsak azok a meritokratikus következtetések, amelyek abból a megfigyelésből fakadnak, hogy "nem mindenki egyformán képes és hajlandó értelmesen szavazni" (156. o.) - amihez Bell John Stuart Mill *Considerations on Representative Government* című művét idézi. Az ilyen következtetésekkel szembeni ellenállást politikai, nem pedig törvényi ellenállásként értelmezi; vagyis racionális értelmük van, de politikailag megvalósíthatatlanok, mert manapság senki sem fogadná el szívesen a jogfosztást (156., 159. o.).

Millnek ez az iróniamentes használata, párosulva Bell folyamatos kitartásával amellett, hogy a nép részvételére csak gyakorlati intézkedésként van szükség, hogy biztosítsa a "demokratikus legitimitást" egy olyan rendszer számára, amelyet egyébként meritokraták irányítanak (p. 151. o.), nem csak a gyarmatosítás igazolását hagyja figyelmen kívül, amelyet Millnek a tudás "negatívizációja és fokozatosságáról" szóló megjegyzései tartalmaznak (156. o.), hanem azokat az alternatív nézeteket is, amelyek a tudásnak éppen egy olyan gyarmati, androcentrikus diskurzusára adott kritikai válaszként jelentek meg, amely a különbséget als als alsóbbrendűséget vagy deficienciát regisztrálta. Bell elismeri (ismét Millt idézve), hogy "az érdem új forrásai" és "az érdem differenciált mércéi" (134-35. o.) az új körülményekre adott válaszként megjelenhetnek, de ezek nem integrálódnak annak elismerésével, hogy a különböző nemű és társadalmi-gazdasági háttérű személyeket be kell vonni az érdemalapú folyamatokba. Bell számára ez a bevonás csupán arra a lehetőségre vonatkozik, hogy "a politikusok nagyobb valószínűséggel figyelnek a saját háttérükhöz tartozó emberek érdekeiért, amikor egymással versengő megfontolásokkal szembesülnek" (129. o.). A legtöbb feminista és multikulturalista számára azonban ezek az inklúziók éppen azért szükségesek, mert maga a tudás - különösen a politikai tudás - nem objektív, ~~szakértői és szakértői~~

számára ~~szakértői és szakértői~~ hanem az igazságra vonatkozó állítások vitatott **figyelme**, amely implicit módon bizonyos csoportokat előnyben részesít másokkal szemben.

A demokrácia (egy változatának) támogatásának egyik oka tehát az lehet, hogy ellenálljunk a tudás bármelyik kritériumának - és természetesen az emberek azon csoportjának, amelyet ez a tudáshalmaz implicit módon privilegizál - olyan státuszba emelésének, amely meghaladja az értelmes politikai kritikát. Vagyis, ellentétben a

Bell feltételezései alapján a demokrácia talán nem is a "felsőbbrendű" politikai vezetők kiválasztásának kudarcos rendszere (9. o.), hanem inkább egy olyan rendszer, amely a politikában a felsőbbrendűség eszméjének megkérdőjelezésére ösztönöz.

A hatalom és a tudás e finomabb kapcsolatának kezelése nélkül **Bell** érvelése sok kortárs politológust nem fog meggyőzni. Nem feltétlenül lenne meggyőző a történelmi kínai gondolkodók számára sem, akiket Bell időnként idéz állításai alátámasztására. Az olyan gondolkodók, mint Zhu Xi és Su Shi, valóban az erkölcsi és politikai tudás egységes szemléletét vallották, de hangsúlyozták, hogy az ilyen tudáshoz való hozzáférés leküzdhetetlenül személyes és differenciált maradt. Számukra **az** ezzel való ismerkedés soha nem értékelhető megfelelően semmiféle objektív kiválasztási vagy vizsgarendszerrel. Bár *A kínai modell* a demokrácia egy egyébként figyelmen kívül hagyott alternatívájának szenteli a szükséges figyelmet, **Bell** tágabb értelemben vett tézisént beárnyékolják ezek a bizonyítási hiányosságok.

Andrew J. Nathan

doi:10.1017/S1537592715003321

A kínai modell: A politikai meritokrácia és a demokrácia határai című könyv nem a valódi Kínáról szól. Ahogyan a nyugati gondolkodók évszázadokon át Kína-képeket konstruáltak, hogy fegyverként használhassák őket egymással folytatott polémiáikban, úgy Daniel A. Bell is egy **fizikai** Kínát mutat be retorikai platformként, **and** a nyugati politikai gondolkodásban régóta fennálló vita - a kommunitarizmus és a liberális demokrácia közötti vita - folytatódik.

A Bell kínai modellének három jellemzője van "demokrácia alul, kísérletezés középen, és meritokrácia a csúcson" (9. o.). Szerinte a kínai modell legfontosabb jellemzője ez utóbbi, a meritokrácia: "Könyvem" - mondja - **"a politikai meritokrácia védelme"** (4. o., dőlt betűvel az eredetiben). De bár jól leírja a kínai közszolgálatban (kemény írásbeli vizsgák és szóbeli interjúk) és politikai szinten (titkos párton belüli folyamatok révén, amelyek a kádereket számos kritérium alapján értékelik pályafutásuk során) alkalmazott hivatalos felvételi eljárásokat, a kínai politikai rendszer meritokráciával való összekapcsolása **jelentős mértékben félrevezető.**

Először is, mint elismeri, a kínai politika zsíros pólusán sok más tényező is szerepet játszik a sikerben, beleértve a személyes kapcsolatokat, a korrupciót és a személyi beharcokat. Kína jelenlegi vezetőjének, Hszi Csin-pingnek a hatalomra jutását meritokratikus kiválasztási folyamatként jellemzi, amit a Kína-szakértők naivnak fognak olvasni (107. o.).

Másodszor, bár a kínai csúcsvezetők gyakran impresszív egyéniségek, kérdéses, hogy a demokratikus rendszerek vezetőinél jobbak-e. Ahogy Henry Paulson volt amerikai pénzügyminiszter írja nemrég megjelent könyvében, a *Dealing with China: An Insider Unmasks the New Economic Superpower* (2015), "[A]z erősen politikai megfontolásokon és személyes kapcsolatokon alapuló **párti** káderkiválasztási és előléptetési rendszer néhány figyelemre méltó kivételtől eltekintve szerencsétlen eredményeket hozhat" (322. o.).

Harmadszor, ha a kínai politikai rendszert a meritokráciával azonosítjuk, akkor kizárólag a toborzásra összpontosítunk, holott a kínai rendszer fő jellemzője nem az, hogy hogyan választják ki a vezetőket, hanem az, hogy hogyan uralkodnak - a hatalom korlátlan gyakorlása révén. Amikor Bell azt mondja: **"A legnyilvánvalóbb probléma, amellyel a politikai meritokrácia bármely rendszere szembesül, az, hogy a meritokratikusan kiválasztott uralkodók valószínűleg visszaélnék a hatalmukkal"** (112. o.), elemi hibát követ el. A hatalommal való visszaélés nem abból adódik, ahogyan a hatalom birtokosai

Andrew J. Nathan (ajn1@columbia.edu) a Columbia Egyetem 1919-es évfolyamának politológia professzora.

Megjegyzés: Ugyanerről a könyvről hosszabb kritikám a The National Interest 2015. november-decemberi számában jelent meg.

Vannak kiválasztva. Ezek között a példák, hogy a társadalomban független erők hogyan ellenőrzik és kiegyensúlyozzák a hatalmukat, illetve hogyan nem.

Bell úgy érvel, hogy bár a politikai meritokrácia, ahogyan azt ma Kínában gyakorolják, nem tökéletes, de felsőbbrendűségét már meg lehet ítélni a nyújtott teljesítménye alapján. A teljesítmény négy kritériumára hívja fel a figyelmet:

"[A]z embereknek mindent meg kell tenniük azért, hogy bölcs vezetőket válasszanak, a kormánynak meg kell próbálnia úgy strukturálni a gazdaságot, hogy a haszon ne csak (vagy főként) a gazdagok egy kis csoportjának jusson, a vezetőknek nem szabad olyan politikát bevezetniük, amely tönkreteszi a környezetet a jövő nemzedékek számára, és a politikai rendszernek nem szabad megmérgeznie a társadalmi kapcsolatokat és indokolatlanul büntetni azokat, akik a konfliktus harmonikus megoldására töreksenek." (p. 19)

Nehéznek tűnik azt állítani, hogy a kínai rendszer jobban teljesíti ezt a négy funkciót, mint az amerikai vagy akár az indiai rendszer. Bell azonban kétféleképpen teszi ezt. Először is, a komunitárius értékrendjére és a konfucianizmus iránti érdeklődésére támaszkodva a teljesítményt egy olyan értékkel azonosítja, amelyet "harmóniának" nevez. "Pedig Kína a világ egyik legkonfliktívabb társadalma - érthető módon, hiszen polgárai három és fél évtized alatt szédítő gazdasági és társadalmi változásokon mentek keresztül, a vagyon egyre egyenlőtlenebbül oszlik meg, a környezet súlyosan károsodott, az offizikai ideológia csődbe ment, és a korrupció széles körben elterjedt. Ezek mind olyan problémák, amelyeket Bell is elismer. De úgy tűnik, mintha a társadalmi harmónia felszíni benyomása ragadta volna magával. "Kínának - mondja - sok problémája van, de a legtöbb polgár ~~harok~~ társadalomként érzékeli Kínát, és az ország harmonikusabb, mint az olyan nagy demokratikus országok, mint India és az Egyesült Államok" (60. o.). "Természetesen" - folytatja - a Kínában elért társadalmi harmónia "erőre támaszkodik, hogy megakadályozza a ~~külső erők~~ ~~nyit~~ artikulációját..." (p. 60). De egy olyan politikai rendszer, amely erőszakot alkalmaz a harmónia kikényszerítésére, pontosan olyan rendszer, amely "megmérgezi a társadalmi kapcsolatokat és indokolatlanul bünteti azokat, akik a konfliktus harmonikus megoldási módjára töreksenek". "

A második mód, ahogyan Bell a kínai teljesítményt az amerikai vagy indiai teljesítmény fölöttinek értékeli, az almák és narancsok összehasonlítása - egy meritokratikus rendszer elképzelt potenciális teljesítménye a liberális demokráciák tényleges teljesítményével. Fegyvertelenül őszinte a kínai rendszer "gyakorlati hiányosságairól" (2. o., *passim*). Ezek közé tartozik "a korrupció, a gazdagok és szegények közötti szakadék, a környezet pusztulása, a politikai vezetők hatalommal való visszaélése, a politikai ellenvéleményekkel szembeni kemény intézkedések, a gazdasági rendszert torzító, túlságosan

~~és állam vállalk~~ a vallási megnyilvánulások elnyomása Tibetben és Hszincsiangban, [és] a nőekkel szembeni diszkrimináció" (173-174. o.). Bell azonban nem hiszi, hogy ezek a problémák kizárják Kínát mint példát arra, hogy mit érhet el a meritokrácia, mert a kínai modellt "egyszerre tekinti valóságnak és ideálnak" (180. o.).

A liberális demokráciák esetében azonban úgy véli, hogy ezek **hátrányai** a modell velejárai. Például azt mondja, hogy az Egyesült Államokban "a választási kampányok olyan mérgezőek lehetnek, hogy a nézeteltérések ésszerű kiegyenlítése szinte lehetetlenné válik" (55. o.) - **de** arról nem szól, hogy Kínában Liu Hsziao-po 11 éves börtönbüntetésének hatodik évét tölti "az államhatalom felforgatására való felbujtásért", és Ilham Tohti ujjur tudós, aki írásaival és tanításával figyelmeztette a rendszert az etnikai kisebbségekkel szembeni elnyomó politikájának veszélyeire, életfogytiglani börtönbüntetését tölti "etnikai **gúbdalását**". Ebben és más példákban a liberális demokráciák **figyelmét a modelljük velejárajaként** kezeli, a kínai rendszer **figyelmét** pedig pusztán a modell megvalósításának módjától **függők**.

A kínai rendszer **Bell-féle** elméleti változata létezik, azonban csak a képzeletben, és nem a valóságban, mert ez egy politika nélküli politikai rendszer. Amikor Bell azt javasolja, hogy a Kínai Kommunista Párt Politikai Irodájának - a hatalom csúcsának Kínában - Állandó Bizottságába ne csak kommunista párttagok kerüljenek, hanem "egy fiatalabb személy, aki kiválóan ért a modern technológiához,... a külföldi kultúrák **szakértője**,..."... [és] egy kapitalistát, aki jónak bizonyult a pénzcsinálásban" (133. o.), az ember elgondolkodik azon, hogy szerinte mit csinál a Politikai Hivatal Állandó Bizottsága. Amikor egy **jöbdeli palnát** "meritokratikus házat" (51. o.) proosztálja, azt képzeletben, hogy tagjai nem fognak **elfigyelmentlenül cselekedni, és hogy a politikai rendszer többi része engedni fog a döntéseiknek**. Az ilyen csodák elképzelésének trükkje az, hogy a meritokratikus elitől azt állítja, hogy az "erkölcsi" elit, amely a köz érdekében fog uralkodni, és feltétlen engedelmességet fog parancsolni. Bell azonban nem javasol olyan mechanizmust, amellyel a kínai rendszert **hihetően** rá lehetne kényszeríteni az általa javasolt reformok elfogadására, vagy amellyel bármilyen politikai rendszert rá lehetne venni arra, hogy kizárólag az erkölcsi erények alapján működjön.

Bell vija végő som az emberi természet liberális felfogásával van. Ez világosan látszik, amikor megjegyzi: "a versengő választások ahelyett, hogy lehetővé tennék az emberi jóság társadalmi harmóniát megalapozó **gyarapodását**, szinte ellene hatnak az emberi természetnek" (58. o.). Itt ismét látjuk, hogy **Bell az ideálisat a valóságossal konfliktálja**: az az emberi természet, amelyet Bell szerint a versenyválasztás ellensúlyoz, egy tökéletesített emberi természet, nem pedig a tényleges emberi természet. A liberális demokrácia ezzel szemben abban a nézetben gyökerezik, amelyet James Madison jól megfogalmazott *A föderalista* 51. számában: "Ha az emberek angyalok lennének, nem lenne szükség kormányra." **Az** emberi természetet tekintve, amilyen az, a liberális demokrácia, annak minden **hibája ellenére**, jobb rendszer, mint a diktatúra, bármilyen meritokratikus is legyen az.

Aláírtó demofléde, hogy ilyen vezető
rátermett és *erényes* vezetők mintaképei lehetnek? Az erényesség ugyanis, ellentétben a tudással vagy akár a képességekkel, nem olyasmi, amit meritokratikus értékelések sorozatával lehet kimutatni. A modell a **vezető e kényes tulajdonság** megjelenését a véletlennek vagy a pusztá szerencsének tulajdonítja. A másik kérdés, hogy demokratikus intézmények nélkül **nincs** garancia arra, hogy a hatalmon lévők önként lemondanak, ha nem képesek teljesíteni. Ez az utódlás problémája egy nem demokratikus rendszerben.

A PM-modellnél azonban súlyosabb probléma az ellenőrzés és az egyensúly és az elszámoltathatóság hiánya. A demokratikus rendszer éppúgy szól a politikai vezetők kiválasztásáról, mint az intézményes fékek és ellensúlyok megteremtéséről, amelyek elszámoltathatóvá *teszik őket az emberek felé*. A demokratikus rendszer nem mentes a **veszélyektől**; a rendszert a többség vagy a kisebbség eltérítheti, és idővel megcsontosodhat, ahogy Bell is állította. Ha azonban egyszer egy politikai vezetőt meritokratikus alapon választanak ki, a PM-modell nem rendelkezik olyan mechanizmussal, amely biztosítaná, hogy a hatalommal *ne* éljenek vissza. Ez túlmutat a korrupció problémáján, amelyet Bell is elismert. A hatalommal **nem csak magánjellegű pénzügyi** haszonszerzés céljából lehet visszaélni; a korlátlan hatalom minden **előjogot** egy személy kezében összpontosít, olyan mértékben, hogy az elveheti a többi, meritokratikusan kiválasztott vezető legitim hatalmát. **Nászó, hogy vezető hatalmak** akkor alááshatja annak a rendszernek az integritását, amely hatalomra juttatta. Ez a három probléma - a **vezető virtuozitása, és az elszámoltathatóság hiánya** - véleményem szerint a PM-modellben **rejtőfakták**, amelyek a választási demokráciához képest alulmúlják azt.

A másik kérdés a nem demokratikusan választott vezetőkkel kapcsolatban a PM-modellben a legitimitás, amely egy ilyen rendszer stabilitására és hosszú élettartamára vonatkozik. Melyek a nem demokratikus legitimitás forrásai? Nem hiszem, hogy a PM önmagában a legitimitás forrása lehet. A **vezetők** érdekek alapján történő kiválasztása talán kevésbé vitatható, mint más nem demokratikus eszközök, például a rokon kapcsolat vagy a katonai diktatúra, de a meritokrácia *önmagában* nem biztosít erkölcsi vagy politikai legitimitást. Ha a miniszterelnöki modell prototípusát, Szingapúrt nézzük, a kormányzó **Népi Akciópart (PAP)** két forrásból merítette legitimitását: a teljesítményből és a nacionalizmusból. A PAP vezetése alatt Szingapúr rövid időn belül a harmadik világbeli vállalkozásból az **első világbeli** városállammá alakult át. A délkelet-ázsiai országok közül egyedüli fejlett országgént Szingapúr polgárai olyan magas életszínvonalat élveznek, mint a skandináv és nyugat-európai országok. Mint túlnyomórészt kínai szigetállam, amelyet Indonézia és Malajzia muszlim országok

vesznek körül, amelyekben a kínaiakkal szembeni intézményes megkülönböztetésnek hosszú hagyománya van, a PAP-kormány képes volt a "hiteles fenyegetés" narratíváját megalkotni, amely szerint

előmozdítja államépítési törekvéseit és erősíti a nacionalizmust. A megélhetési költségek emelkedésével és a bevándorlók beáramlásával az elmúlt évtizedben azonban a PAP ~~népzettség~~ csökkent, ami a 2011-es választásokon elszenvedett veszteségekben mutatkozott meg a legvilágosabban (de 2015-ben számos tényezőnek köszönhetően, többek között a Lee-Kuan-Yew-díjnak köszönhetően, újra megvetette a lábát). Az ókori kínai császárok talán az "égi megbízatásra" alapozhatták legitimitásukat, ~~de a modern kínai vezetők még~~ ha meritokratikusan választották is őket, képesnek kell lenniük a jólét megteremtésére. Amikor a kínai gazdasági növekedés megtorpan, ahogyan az minden magasan teljesítő gazdaságban előbb-utóbb bekövetkezik, honnan fogják a vezetők legitimitásukat meríteni? Kizárólag a nacionalizmusra támaszkodva?

A fennmaradó helyen hadd foglalkozzam azzal, hogy Kína *valójában* hogyan választja ki politikai vezetőit. Számos ~~szakdolgozat vizsgálja empirikusan a vezetők~~ kiválasztását különböző közigazgatási szinteken, egyéni életrajzi adatok és helyspecifikus információk, például a GDP növekedése alapján. A túlzott leegyszerűsítés kockázatával élve, három gondolatmenetet különböztethetünk meg: a GDP-növekedés, a frakciókötődések és mindkettő szállítása. Li és Zhou először is azzal érvel, hogy a tartományi vezetők kiválasztása azon a képességükön alapul, hogy erős GDP-növekedést tudnak elérni (Li, Hongbin és Li-An Zhou. 2005. "Political Turnover and Economic Performance: The Incentive Role of Personnel Control in China." *Journal of Public Economics* 89(9-10):1743-62). Másodsor, Shih, Adolph és Liu azt állítják, hogy a központi bizottság tagjai a frakciókötöttségek alapján haladnak előre a karrierjükben (Shih, Victor, Christopher Adolph és Mingxing Liu. 2012. "Getting Ahead in the Communist Party: Explaining the Advancement of Central Committee Members in China." *American Political Science Review* 106 (1):166-87). Harmadszor, a vezetők életrajzi adataira támaszkodva néhány közigazgatási szintről Landry és társai azt mutatják, hogy a teljesítmény számít az alacsonyabb szinteken, de a politikai lojalitás vagy a frakciókötődések fontosabbak a magasabb szinteken (Landry, Pierre, Xiaobo Lu és Haiyan Duan. *Számít-e a teljesítmény? A politikai kiválasztás intézményének értékelése a kínai közigazgatási ranglétra mentén*. Nem publikált kézirat). Ezek olyan fontos, szigorú módszertanon alapuló és rangos politikatudományi folyóiratokban publikált tanulmányok, amelyekből szerintem a **Bell-féle** PM-modell nagyban profitálhatott volna.

"A kínai modell: A politikai meritokrácia és a demokrácia korlátai" **című könyv** komoly intellektuális munka, amely megérdemli, hogy a liberális demokrácia érdemei és korlátai iránt érdeklődő tudósok elolvassák. Miközben egyetértek Bell értékelésével a választási demokrácia hiányosságairól, úgy vélem, a tudományos

~~afészédelkngdbhszít verűk~~ ha a jelenlegi demokratikus rendszerek működésének javítására összpontosítanánk, ahelyett, hogy egy teljesen más alternatíva javára elvetnénk őket.

Thomas L. Pangle

doi:10.1017/S1537592715003345

Ez a könyv mélyen inspiráló hozzájárulás a normatív politikai elmélethez. Központi érve az, hogy Kína (tökéletlenül) egy olyan meritokratikus "eszményt" képvisel, amely a kortárs liberális választási demokrácia jobb alternatívája. Ez a "Kínában egyedülálló eszmény" (180. o.) gyakorlati "modell" és "norma", amely "képes orvosolni a választási demokrácia legfontosabb hibáit":

"Kína segítséget nyújthat más országoknak, amelyek meritokratikus uralom kiépítésére törekkenek" (61., 79., 195., 197. o.). Mégis "elméleti szempontból" "maga az **eszményrendnyangátndü** (67. o.). Céлом, hogy segítsek az olvasóknak az eszmény tisztázásában. A "csak Kínára jellemző" ideált a "politikai meritokrácia alap gondolatával" (32. o.) szemben kell szemlélni, ahogyan az a nyugati köztársasági politikai gondolkodáson végigvonul. A forrásszöveg **Platón Köztársasága**. De Daniel Bellnek imponál Allan **Bloom A köztársaság** ironikus értelmezése (111. o.). Egyenesebb **teszöveg** **Hegel A jog filozófiája**, amelynek érvelése egy magasan képzett köztisztviselőkből álló, nem választott uralkodó osztályról szól, amely közvetít a monarchikus végrehajtó hatalom és a választott, korporatista törvényhozás között (59. o.; a **mai** francia köztisztviselői szervezetben, amely az École Nationale d'Administration (ENA) nevű iskolából emelkedik ki, reflektálva 128. o.). Hegel ezt az arisztotelészi "vegyes rendszert" nyugati hagyományának betetőzéseként fogja fel, amely a népszuverenitást az arisztokratikus kormányzás főbb elemeivel vegyíti, **mindenekelőtt a**

független igazságszolgáltatás.

Ezzel szemben áll az "egyedülálló" kínai "eszmény", amely reálisabban néz szembe a "meritokrácia és a demokrácia közötti *ellentmondással*" (33. o.; **dőlt betűvel szedve**). Kevésbé nyersen fogalmazva, a kínai eszmény inkább "tartalmi", mint "eljárási" szempontból demokratikus: Pontosan azért, mert "örző" kormányzatra törekszik "a népért", elkerüli a "nép *által*" kormányzást (147., 162. o.).

Max **Weber** híres esszéje, a "Politika mint hivatás", és a benne szereplő, harcokkal teli dialektika ad nekünk támpontot a "racionális-jogi legitimitás", amelyet a nem választott hegeli típusú köztisztviselők testesítenek meg, és a "karizmatikus legitimitás", amelyet "a nagy demagóg a parlamentben" testesít meg, aki "azok odaadása révén uralkodik, akik engedelmeskednek neki, mert hisznek benne". "A karizmatikus vezetés az, amit Weber az igazi "hivatásnak" tekint.

politika" - **nem** utolsósorban azért, mert "hajlandó erkölcsileg kétes eszközöket használni a jó eredmények érdekében." Ezzel szemben a politikai vezetés kínai eszménye, bár nem zárja ki a karizmatikus vezetését, mint szükségeset **"hibridizációs elv alapján"**

Thomas L. Pangle (tpangle@austin.utexas.edu) az austiniai Texasi Egyetem kormányzatprofesszora és a Demokratikus Tanulmányok Joe R. Long tanszék vezetője.

polgárháború", "közelebb áll ahhoz, amit Weber "köztisztviselőnek" nevez" (75-77. o., Bell idézi Weibert; és 173. o.). A kínai eszmény reaktív a maoizmussal szemben, és eltér a marxizmustól **annak minden formájában**, mivel a marxizmus alapvetően antimeritokratikus, és "kevés betekintést nyújt a közhivatalnokok etikus viselkedésébe" - **sőt**, a "marxista klasszikusok" kényszerű tanulmányozásának hatása az, hogy a közhivatalnokokat "cinikusabbá" teszi (124., 146-47., 182., 197. o.). A kínai eszmény mélyen moralista, és harmo- nista, és szabály-, **sőt** "rituális" irányítású: a kínai eszmény ugyanis a konfucianizmusban gyökerezik.

Bár a konfuciánus politikai elmélet gyökerei jellegzetesen ázsiai, a normatív igény mindig is "globális", **sőt univerzális** volt - szemben a nacionalista és ideiglenes igényességgel (140., 143. o.). A konfuciánus politikai elmélet kiterjeszti a "népért" **való** kormányzati gondoskodás körét az **öklé és a jövő** nemzedékekkel **szembeni felelősége** - a külföldiekkel és az állampolgárokkal egyaránt. Mi **több**, a kormányzati felelőség kiterjed az emberiségen túl a természeti környezetre is, amelyet úgy tekintenek, mint ami nem független a "transzcendens uralkodó akarattól és a természetes erkölcsösség **szent** érzésétől", amely a "földet" az "égnek" rendeli alá (163-64. o.). Az emberiségen belül nagy figyelmet fordítanak a szerény jólét egyetemes elosztására - de egy mérséklő magasabb céllal: "[P]eopleket kell nevelni, hogy erkölcsi természetüket fejleszthessék" (143. o.). Az utóbbi cél **szempontját** **döntő fontosságú** a "versengő individualizmus" **lokálisa** **vagy neglécse** miközben a "gazdag és sokszínű, harmonikus társadalmi kapcsolatok" előmozdítása, amelyek középpontjában a család és a "kegyesség", valamint az "önkéntes egyesületek és közösségi csoportok" **állnak** (55., 59. o.).

Ugyanílyen jellegzetesek azok a neokonfuciánus elvek, amelyek alapján és amelyeken keresztül az uralkodókat (akiket a társadalom "legmagasabb" tagjainak tekintenek; 149. o.) szigorúan kiválasztják és szigorúan megítélik. Az intellektuális képességeket és tudást nagyra értékelik, de az erkölcsi erények és az empátikus szociális készségek mögött a harmadik helyen állnak. A két utóbbit **elősegíti** a konfuciánus hagyomány nagy könyveiben található "államvezetés" és a személyes erényesség tanításainak **bensőséges ismeretére és alkalmazására vonatkozó** igény. A hivatalos versenyvizsgák kulcsszerepet játszanak. Még ennél is fontosabbak a társak, valamint a felettesek és beosztottak rendszeres értékelései. Lényeges az évekig tartó, kipróbált, tapasztalati úton történő **felemelkedés** a különböző kihívást jelentő, kollektív döntéshozatali igénylő beosztásokban. Az "ékesszólás" vagy a népszerű szónoklat (szemben a világos írással és a gazdag párbeszédrel) gyanús: "[V]erbális ravaszágra úgy tekintenek, mint az erkölcsi önművelés akadályára"

(101. o.) és mint az arrogancia súlyos bűnének táplálékára, amely elnyomja az alázat magas erényét, amelynek a szüntelen kollektív önvizsgálatból, **öklé és felelősége** önkorlátozásból kell fakadnia és abban kell tetőznie.

Hogyan lehet tehát a "kínai eszmény" több, mint "neokonfuciánus"? "A válasz egyszerű: A mai világban "a

az egészét csak egy, a KKP/kommunista párthoz hasonló uralkodó ~~szó~~ valósíthatja meg" (195. o.); e szervezet **fegyelme és ellenőrzése nélkül a** rendszert elárasztanák a modern populizmus (a konfucianus hagyomány számára ismeretlen) erői. Itt találkozunk az "eszme" problematikusán befejezetlen jellegével, hiszen a KKP-t a populista/demokratikus marxista ideológia terheli. De mivel "a marxizmus **alján hlt**", Bell **negyőzős, hogy ez a pggász** levetik: "A KKP valójában nem kommunista és nem ~~is~~ párt"; "**a** "meritokratikusan kiválasztottak" pluralista szervezete"; "a pártnak még meg kell tennie azt a formális lépést, hogy a kommunizmust a konfucianizmussal helyettesítse", de "pontosabb lenne a Kínai Meritokratikus Unió elnevezés" (124., 197. o.).

A jelenkorban azonban a *Demoszt* nemcsak irányítani kell, hanem valahogyan le is kell csillapítani azzal, hogy részt vesz az uralkodásban. Miután megküzdött a felülről vegyes konfucianus rendszerre vonatkozó javaslatok irreális jellegével, és megmutatta, hogy azok nem reálisak, Bell megelégszik a (csak) helyi szintű - pártkáderek által **gondosan** felügyelt - választási demokráciával. E javaslat gyengesége és kétségbeesése jelzi a "kínai eszmény" Achilles-sarkát. "

Joseph Wong
doi:10.1017/S1537592715003357

Daniel Bell *The China Model* című könyve a normatív politikai elmélet és az empirikus kutatás szintézisét nyújtja Kína politikai gazdaságának jelenlegi helyzetéről. Az 1. fejezetben Bell úgyesen lebontja a demokratikus eszményt - különösen a Nyugat elkötelezettségét az "egy személy, egy szavazat" intézménye mellett - azáltal, hogy a demokrácia legnagyobb bajnokának, az Egyesült Államoknak a kritikájával mutatja be a gyakorlatban tapasztalható **hátrányait**. A 2. fejezetben viszont azt állítja, hogy a politikai meritokrácia nemcsak hogy a **legmegfelelőbb Kína számára, tekintettel annak politikai kulturális hagyományaira, hanem olyan modell, amely - legalábbis Kínában - jobban teljesített, mint a demokrácia máshol.**

A politikai meritokrácia Bell számára egy olyan rendszert jelent, amely a legokosabb, legképzettebb és legerényesebb politikusokat választja ki egy olyan nagy és összetett nemzet vezetésére, mint Kína. Normatív értelemben Bell szerint ez elméletileg jobb módja a **politikai vezetők kiválasztásának, mivel enyhíti az "irracionális" választók és a közel látó politikusok problémáit, amelyeket a demokráciában lát.** Empirikusan Bell a politikai meritokrácia mellett szóló állítását a Kínában a reformkor kezdete óta tapasztalható társadalmi-gazdasági fejlődésre alapozza.

Bell azonban nem naiv. Felismeri a "szakadékat" a politikai meritokrácia eszménye és a Kínában megvalósult valóság között, és ezzel olyan empirikus alapot teremt, amely alapján értékelni lehet Kína fejlődését a Mao-korszak vége óta. Könyve fontos hozzájárulást jelent Kína empirikus tanulmányozásához azáltal, hogy felteszi a kérdést: *Mekkora ez a szakadék?* Bell a gazdasági növekedésre és arra a tényre mutat rá, hogy a **reformidőszak 1970-es évek végi kezdete óta több százmillió embert sikerült kiemelni a szegénységből, ami azt bizonyítja, hogy a szakadék talán nem is olyan nagy, mint ahogy azt Kína kritikusai gyakran állítják.** Arra is helyesen mutat rá, hogy **Kína politikai rendszere nem volt merev, és ~~jelentős befolyáson nem rendelkezik~~, ami Kína valójában nem a Mao-korabeli Kína.** Azáltal azonban, hogy ilyen magasra helyezi az alapvonalat - vagyis az elméleti politikai meritokrácia ideális teljesítményét - **Bell** elemzése számos olyan területre is rámutat, ahol Kína politikai gazdasága nagyon problémás. Bell, dicséretére legyen mondva, elismeri ezeket az empirikus realitásokat. Az egyenlőtlenség növekszik. Az olyan közigazgatási rendszerek, mint a hukou-rendszer, nehezen reformálhatók. Az egypártállamban az előléptetés szempontjából inkább a politikai talpnyalóság, mint az érdemek a döntőek. Az állami tulajdonú vállalatok (SOE) szektorát meg kell reformálni. A helyi önkormányzatok hatalmas

adósságokkal vannak eladósodva. A korrupció továbbra is burjánzik. A polgárok mozgósítása pedig egyre nagyobb méreteket ölt.

Joseph Wong (joe.wong@utoronto.ca) a Torontói Egyetem politológia professzora.

gazdasága jelenleg számtalan kihívással néz szembe, a politikai meritokrácia védelmében azt állítja, hogy ez a szakadék az eszmény és a valóság között *egyre csökken*. Ennek azonban kevés bizonyítékát látom a jelenlegi helyzet **Bell általi** értelmezésében. A 3. fejezetben például elismeri a kínai politikában tapasztalható korrupciót, a vezetőségi ranglétra oszcillálódását és a politikai legitimitás fenntartásának kihívásait. De úgy tűnik, azt is sugallja, *hogy a* politikai meritokrácia alatt a dolgok nem javulnak, hanem *rosszabbodnak*. Azt írja: "Ugyanilyen nyilvánvaló azonban, hogy néhány probléma Kínában - a korrupció, a gazdagok és szegények közötti szakadék, a környezet pusztulása, a politikai vezetők hatalommal való visszaélése, a politikai ellenvéleményekkel szembeni kemény intézkedések, a gazdasági rendszert torzító, túlságosan ~~és alá is vették~~ a vallási megnyilvánulások elnyomása Tibetben és Hszincsiangban, a nőkkel szembeni megkülönböztetés - úgy tűnik, rosszabb lett, miközben a politikai rendszer meritokratikusabbá vált" (130). **Ezt úgy fordítom, hogy** a kínai politikai meritokrácia eszménye és valósága közötti szakadék csökkent vagy várhatóan javulni fog, amikor a tendenciák - **Bell** saját bevallása szerint - azt sugallják, hogy a dolgok valójában "rosszabbá váltak". " Számomra nem világos, hogy ez hogyan bizonyítja a meritokratikus **tekintélyelvűség** kínai modelljének elméleti vagy empirikus fölényét.

A *Kínai modell* mégis **meggyőzően bizonyítja**, hogy a kormány és a Kínai Kommunista Párt (KKP) népszerű támogatottsága ma is nagyon magas. Bell egy sor felmérési eredményt közöl, amelyekből kiderül, hogy a kínai polgárok mennyire **kedvezően** ítélik meg a kormányt és a KKP-t. Azt jósolja, hogy egy demokratikus ellenzéknek nehézségei lennének annak bizonyításában, hogy jobb alternatívát jelent a KKP-nál.

Hadd vigyem tehát Bell érvelését egy *lehetséges* logikai végére: Mi történne, ha ma demokratikus választásokat tartanának Kínában? Bell nagyon **meggyőzően bizonyítja**, hogy a KKP megnyerné az ilyen választásokat, **és valószínűleg** elég kényelmesen nyerne. Dan Slater és én pontosan ezt az érvet fogalmaztuk meg a 2013-as *Perspectives on Politics* című cikkünkben ("The Strength to Concede: Ruling Parties and Democratization in Developmental Asia," *Perspectives on Politics* 11:3, 717-33), amelyben egy alternatív utat mutatunk be a demokráciához - demokrácia az erőn keresztül. Elméletileg a demokrácia erő pozícióból való engedése éppen azért **öszönzően kompatibilis** az autoriter rezsimek számára, mert a demokráciában politikai túlélésre, sőt gyarapodásra számíthatnak. Cikkünkben empirikusan megmutatjuk, hogy az erőn keresztül megvalósuló demokrácia valójában a demokráciához vezető út volt a legtöbb ázsiai esetben, beleértve Tajvant, Dél-Koreát és Indonéziát; és hamarosan megjelent könyvünkben azt javasoljuk, hogy

ugyanaz a helyzet még a legvalószínűtlenebb esetekben is, például Mianmarban.

Bellnek bizonyára lenne néhány válasza erre az érvelésre. Először is, mint mondja, a KKP "nem fog olyan reformot végrehajtani, amely valószínűleg a párt bukásához vezetne" (180. o.). Ő

teljesen igaza van abban, hogy a KKP nem fog olyan reformutat választani, amely hozzájárul a saját vereségéhez, ahogyan a konzervatívok Japánban sem azért hagyták jóvá 1946-ban a demokratikus alkotmányt, hogy az a saját vesztükhöz vezessen, és a tajvani KMT sem azért hagyta jóvá a demokráciát, hogy felgyorsítsa saját politikai elavulását. Ahogy Slater és én hangsúlyozzuk, a *demokrácia elismerése nem egyenlő a vereség elismerésével*. Ezért lehetséges - sőt, nagyon is valószínű, tekintve, hogy **Bell** megvédi a KKP eredményeit és azt a népszerű támogatást, amelyet nyilvánvalóan élvez -, hogy a kínai kormánypárt engedhet a demokráciából anélkül, hogy a hatalom feladása fenyegetné. Másodsor, Bell egy lábjegyzetben elismeri érvelésünket, és arra reagálva megjegyzi, hogy a demokratikus választások aláásnák a politikai meritokráciát, mivel a KKP-nak a választókhoz kellene igazodnia, ahelyett, hogy hosszú távon a legjobb vezetőket művelné és választaná ki (lásd 56. lábjegyzet, 286. o.). Nem világos azonban, hogy a KKP miért nem tudna egyszerre fenntartani egy olyan meritokratikus rendszert, amely a legjobb, legerényesebb és legképzettebb vezetőket mozdítja elő a soraiban, és miért nem vehetne részt egyidejűleg a választásokon. Valójában úgy tűnik számomra, hogy a KKP meritokratikus intézményei kiválasztanak a legjobb vezetőket, akiknek a legmeggyőzőbb hosszú távú elképzeléseik vannak Kínára nézve, és ez az, ami megválasztaná őket. És végül, Bell felteheti a kérdést, hogy miért engedne a KKP a demokráciának most, amikor még mindig olyan erős és népszerű, és amikor nincs közvetlen veszélyben a politikai túlélése. Pontosan ez az a pont, amit Slater és

Én csinálom: A demokrácia ~~adott~~ ~~vó~~ ~~engede~~ sokkal jobb sorsot biztosít a kormánypártnak, mint a reformok engedése akkor, amikor a párt gyenge, legitimációjától megfosztott, népszerűtlen, és amikor nincs más választása, mint hogy lemondjon a hatalomról. A demokrácia erőből, állításunk szerint, biztosítja a demokratikus pártok politikai hosszú életét, ahogyan azt a japán LDP-nél és a tajvani KMT-nél láthatjuk. Nem látjuk ezt a politikai hosszú életet azokban a nemzetekben, ahol a kormányzó párt kénytelen engedni, amikor gyenge, mint például a volt Szovjetunióban.

A politikatudományi szakirodalom, különösen a politikai átmenetekkel foglalkozó szakirodalom, nagyjából úgy közelítette meg Kína esetét, hogy vagy a rezsim tartósságát, vagy közelgő összeomlását vetítette előre. Azok számára, akik a kínai autoriter rezsim tartósságát látják - és ebbe a táborba sorolnám **Bellnek** a kínai modell védelmét -, Kína nem fog, és nem is kell demokratizálódnia, mert a rezsim valószínűleg nem fog összeomlani. Másrészt azok, akik a rezsim összeomlását látják előre, viharos politikai reformokra számítanak. Mindkét táborban Kína politikai jövőjét a *válság és az összeomlás forgatókönyvének* lehetősége (vagy lehetetlensége) fogja meghatározni. Úgy tűnik azonban, hogy **Bell** érvei a kínai modell mellett egy lehetséges alternatív forgatókönyvet vetítenek előre, amelyben a KKP meritokráciája által létrehozott erények, erősségek és meggyőződés valójában arra kényszeríthetik a pártot, hogy engedjen a demokráciának, ahelyett, hogy ellenállna neki.

